

Šaulių sąjungos narių gretos užsienyje patrigubėjo: „Darbo užteks visiems“

Ar šauliai – tik kamufliažas, žygiai su 30 kg kuprine ir karinis romantizmas? Tokį įspūdį dažnas susidaro iš nuotraukų žiniasklaidoje ir fragmentiškų žinių. Pokalbis su Lietuvos šaulių sąjungos (LŠS) vado patarėju diasporai Laurynu Geriku atveria visai kitą vaizdą: Šaulių sąjunga – tai integruota valstybės gynybos sistemos dalis, unikalus pilietinio atsparumo tinklas ir sparčiai auganti organizacija, kurios gretos užsienyje po 2022 m., kai rusija pradėjo karą Ukrainoje, patrigubėjo.

Justina Mikeliūnaitė | Pasauliolietuvis.lt

Nuo jaunųjų šaulių stovyklų Šiaurės Airijoje iki informacinių operacijų įvairiose šalyse, nuo pirmosios pagalbos kursų ar žygių iki logistinės paramos Ukrainai iš Liuksemburgo – šauliai diasporoje dirba tylų, bet itin svarbų darbą. Tai ne teorinis patriotizmas socialiniuose tinkluose, o sisteminga, įstatymais reglamentuota veikla, įrašyta į Lietuvos gynybos planus.

Su Belgijoje gyvenusiu buvusiu Pasaulio Lietuvių Bendruomenės (PLB) valdybos nariu L. Geriku kalbamės apie tai, kuo išskirtinė Lietuvos šaulių sąjunga, kaip ji veikia už Lietuvos ribų ir kodėl būtent dabar metas iš naujo apsvarstyti savo ryšį su Tėvynės gynyba, kad ir kur gyventume.

„Šaulių sąjungos emblemoje – ir šautuvas, ir trimitas. Tai atspindi, kad organizacija vykdo ne tik karines, bet ir įvairiausias kitas veiklas. Galima įkurti orkestrą ar chorą, dainuoti patriotines dainas, turime parengę patriotinio ugdymo

kursus moksleiviams, pirmosios pagalbos ir psichologinių operacijų kursus. Kibernetinių operacijų padaliniai gali būti bet kur. Taip pat į daugelį būrio, skyriaus ar kuopos vado kursų paskaitų galima jungtis nuotoliniu būdu ir atvykti tik į pratybas. Kiekvienas turi galimybę kur nors save realizuoti. Ginkluoti turi būti 3–5 proc. tautos, tačiau dešimt kartų daugiau reikia tų, kurie kurtų tinklus ir padėtų, kaip mes dabar padedam Ukrainai“, – veiklų įvairovę ir galimybes realizuoti save skirtingose šalyse pabrėžia Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. Linas Izdelis, pristatydamas organizacijos veiklą pasaulio lietuviams.

Diasporoje – jau apie 500 šaulių

„Šaulių sąjunga išsiskiria tuo, kad jos veiklą reglamentuoja atskiras įstatymas“, – pažymi Laurynas Gerikas. Ši 1954-aisiais įkurta organizacija turi savo įstatymą ir statutą ir yra tiesiogiai pavaldi Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui. Lietuvos šaulių sąjunga vienija daugiau nei 20 tūkst. narių, maždaug 500 iš jų – už Lietuvos ribų.

Laurynas Gerikas| Asmeninio archyvo nuotr.

Šauliai duoda priesaiką Lietuvos valstybei ginti nepriklausomybę, teritorijos vientisumą ir konstitucinę santvarką. Dalis narių, priklausomai nuo pareigų ir patikros rezultatų, gali gauti prieigą prie įslaptintos informacijos. Tai rodo, kad šaulių veikla reali valstybės gynybos architektūros dalis.

Pasak Lauryno Geriko, visa Šaulių sąjunga – tiek Lietuvoje, tiek užsienyje – laikosi ant trijų esminių „kolonų“:

1. **Valia.** Valia gintis ir veikti nėra duotybė. Ji ugdoma skatinant nuoseklų dalyvavimą, atsakomybės prisiėmimą, įsipareigojimą.
2. **Žinios.** Šauliai nuolat mokosi ir perduoda žinias kitiems – nuo pirmosios pagalbos teikimo ir pasirengimo nelaimėms iki veikimo informaciniame kare, nuo krizių valdymo pagrindų iki taktinio mąstymo. Jei kurioje nors

srityje žinių trūksta, šauliai kreipiasi į Lietuvos kariuomenę, institucijas, užsienio partnerius, mokosi ir paskui alijasi patirtimi tiek organizacijos viduje, tiek su visuomene.

3. **Organizacija.** Joje kiekvienas žino savo vietą ir užduotis, taip pat žino, kad šalia yra broliai ir seserys, kurie padės, į kuriuos visada galima atsiremti ne tik Lietuvoje, bet jau ir kitose šalyse. Ši vidinė ramybė ir aiškumas yra atsvara panikai: žinai, kam skambinti, kur susitikti ir ką daryti, jei ateitų baisioji diena ar kita kiltų krizinė situacija.

Ne visi turi kovoti su ginklu

Po 2022 m. vasario 24-osios, kai rusija užpuolė Ukrainą, LŠS augimas tapo itin ryškus: vien diasporoje šaulių skaičius padidėjo daugiau nei tris kartus. Kiekvieną naują šoką – nuo Gruzijos iki Ukrainos karo – lydi pabudimas ir klausimas: „O kas, jei rytoj – mes?“.

L. Gerikas kalba labai aiškiai ir be patoso: „Ginti tėvynę ginklu – garbinga, bet dažnai tai reiškia greitą žūtį.“ Šaulių sąjungos vadovybė diasporos nariams kartoja: daugeliu atvejų Tėvynei būsite naudingesni vykdydami jums pavestas užduotis ten, kur gyvenate, nei bandydami bet kokia kaina atsidurti fronte.

Bad Kissingen
DAV

LIETUVOS ŠAULIŲ SĄJUNGA
ŠAULYS
TĖVYNĖS
LABUI
KARYS.LT

Šaulių veiklos Vokietijoje | Lietuvos Šaulių sąjungos nuotr.

Diasporos šauliai daugiausia dėmesio skiria nekinetinėms veikloms. Itin svarbi sritis – informacinės operacijos ir atsparumas. Šauliai prisideda prie kovos su dezinformacija ir priešiškomis įtakomis, stebi viešąjį diskursą ir reaguoja į jį, rūpinasi kibernetiniu saugumu, planuoja ir vykdo psichologines operacijas. Taip pat svarbi sritis – logistinė ir organizacinė parama: paramos rinkimas ir siuntimas Ukrainai, ryšių palaikymas su savivalda, vietos institucijomis ir partneriais. Organizuojamos pratybos, mokymai, žygiai.

Ištikus dienai X Lietuvos institucijoms būtų itin reikalinga pagalba, siekiant užtikrinti veiklos tęstinumą užsienyje.

Visa tai nereiškia, kad koviniai įgūdžiai nereikalingi. Diasporoje yra žmonių, kurie prireikus pasirengę grįžti ginti Tėvynės su ginklu rankoje, dalyvauja žygiuose, treniruotėse. Tačiau LŠS nuoširdžiai ragina gynybą suvokti platesne prasme – kaip maratoną, kuriame reikalinga ir galva, ir rankos, ir širdis.

Jaunieji šauliai diasporoje: pilietinis ugdymas vaikams

Šauliai dažnai perduoda savo žinias visuomenei, tėvai – skiepija patriotines vertybes savo atžaloms ir artimiausiai aplinkai. Tačiau kartais galimas ir kitas modelis. Štai Šiaurės Airijoje pirmiausia pradėtos organizuoti stovyklos, žygiai jauniesiems šauliams (amžius – nuo 11 iki 18 metų), o vėliau įsitraukti į veiklas pasiūlyta ir jų tėvams, kurie anksčiau tiesiog laukdavo, kol vaikams baigsis užsiėmimai.

Šaulystė – tai pilietinio ugdymo, atsakomybės, komandinio darbo ir praktinių

įgūdžių mokykla, galinti apimti visą šeimą: vaikai mokosi pilietiškumo ir pagalbos, tėvai – atsparumo, veikimo krizėje, informacinės higienos. Šauliai rengia mokymus ir lietuvių bendruomenėms skirtingose šalyse, o gautos žinios gali pasitarnauti ne tik karo atveju, bet ir ištikus gamtos stichijai, avarijai ar kitai nelaimei. Įprastai pirmiausia paaiškinama, kaip suteikti pagalbą sužeistajam, kaip elgtis avarijos ar gamtinės nelaimės atveju, ką reiškia būti atsakingam už save ir kitą žmogų.

Nuo Norvegijos iki Kanados: kur jau veikia šauliai?

Per kelerius metus LŠS diasporoje išgrynino veikimo modelį, paremtą trimis elementais:

- **vienetas Lietuvoje** (prie konkrečios rinktinės registruotas dalinys),
- **vietinė NVO ar viešoji įstaiga** rezidavimo šalyje,
- **bendradarbiavimo sutartys su giminingomis organizacijomis**.

Tai leidžia būti ir Lietuvos gynybos sistemos dalimi, ir legaliu, matomu, suprantamu partneriu rezidavimo valstybėje.

Šiandien aktyvūs ar besikuriantys vienetai veikia **Estijoje ir Skandinavijos šalyse:** Suomijoje, Norvegijoje, Danijoje, Švedijoje (čia jau ruošiamasi pirmajai priesaikai ir vieneto steigimui); **Vakarų Europoje:** Vokietijoje, Belgijoje, Nyderlanduose, Prancūzijoje, Liuksemburge; **Britų salose:** Šiaurės Airijoje, Jungtinėje Karalystėje ir Airijoje; **Šiaurės Amerikoje:** Kanadoje ir JAV.

Kai kuriose valstybėse (pvz., Šveicarijoje, Australijoje) galioja labai griežti apribojimai sukarintoms užsienio organizacijoms. Tokiais atvejais šauliai sutelkia dėmesį į **šviečiamąją ir pilietinę veiklą**: pirmosios pagalbos mokymus, krizinių situacijų simuliacijas, renginius bendruomenėms.

Jau suplanuoti šaulių veiklos pristatymai keliose šalyse ir diasporos renginiuose. Planuojama, kad artimiausiais metais, šaulių skaičiui diasporoje pakankamai išaugus, bus galima įsteigti **11-ąją Šaulių rinktinę**, vienijančią visus užsienio šaulius.

Taip pat verta paminėti ir išaugusį užsienio partnerių tinklą. Per keletą metų Šaulių sąjunga pasirašė bendradarbiavimo sutartis su Danijos „Hjemmeværnet“, Vokietijos rezervistų asociacija, Latvijos „Zemessardze“, Suomijos rezervistų asociacija ir kt. Šie tarptautiniai ryšiai leidžia diasporos šauliams naudotis vietos

poligonais ir treniruočių bazėmis, mokytis iš vietos instruktorių, dalyvauti bendrose pratybose.

RIMDŽIUS
LITHUANIA

24

Šaulių veiklos Norvegijoje | Lietuvos Šaulių sąjungos nuotr.

Lietuvoje vykstančiose „Juodojo vanago“ pratybose jau dalyvauja kelios diasporos kuopos. Užsienio partneriai stebi, kaip diasporos šauliai veikia, ir padeda tobulinti jų pasirengimą – nuo silpnų vietų nustatymo iki pasiruošimo stiprinimo.

Diasporos šauliai – visuotinės gynybos ramstis

„Džiaugiamės, kad auga Lietuvos šaulių sąjungos (LŠS) gretos, užsienio lietuviai aktyviai jungiasi tiek prie ginkluoto, tiek prie pilietinio pasipriešinimo programų. Daugelyje valstybių jau veikia Lietuvos šaulių sąjungos padaliniai – už Lietuvos ribų gyvenantys lietuviai mokosi organizuoti informacinę ir politinę paramą

Lietuvai: kovoja su priešiška propaganda, atstovauja mūsų šalies interesams bendraudami su vietos žiniasklaida“, – šaulių indėlį į pilietinio pasipriešinimo, atsparumo ir visuotinės gynybos stiprinimą vertina Lietuvos Respublikos krašto apsaugos viceministras Tomas Mikelkevičius.

Lietuvoje vis dažniau kalbame apie visuotinę gynybą – ne tik kariuomenę, bet ir piliečius, institucijas, bendruomenes, informacinį lauką.

Istorija mus jau kartą išmokė, kad išeivija gali tapti Lietuvos laisvės byla besirūpinančiu stuburu.

Šauliai veikia šiomis kryptimis:

- **stiprina pilietinį atsparumą** bendruomenėse – rengdami mokymus, stovyklas, viešas diskusijas;
- **didina atsparumą dezinformacijai** – tiek Lietuvos, tiek rezidavimo šalių informacinėje erdvėje;
- **užtikrina, kad Lietuvos balsas ir interesas nebūtų pamiršti** svarbiausiuose politiniuose ir visuomeniniuose taškuose – nuo Briuselio iki Otavos;
- **palaiko gyvą valstybingumo idėją**, jei Lietuvai kada nors tektų išgyventi itin sudėtingas istorines situacijas.

Kaip prisijungti gyvenant užsienyje?

Pagrindinės taisyklės:

- **Šauliu** gali būti tik **Lietuvos Respublikos pilietis** (prieš priėmimą atliekamos teistumo, sveikatos patikros ir kt.).
- **Šaulių rėmėju** Lietuvoje gali būti ES, EEE ar NATO pilietis, nuolat gyvenantis Lietuvoje.
- Diasporoje veikiančios **VšĮ ir NVO** į šaulių veiklą leidžia įsitraukti ir tiems, kurie neturi Lietuvos pilietybės – pavyzdžiui, Lietuvos piliečių sutuoktiniams, partneriams ar vaikų kitataučiams tėvams.

Jei gyvenate užsienyje ir galvojate „gal tai – ir mano kelias“, praktinis žingsnis paprastas:

- susiraskite **LŠS vado patarėjo diasporai Lauryno Gerikos kontaktus** Šaulių sąjungos tinklalapyje;

- parašykite, kur gyvenate ir kaip norėtumėte įsitraukti;
- ttolesni veiksmai priklausys nuo situacijos:
    - būsite paskirti į esamą vienetą,
    - pradėsite kelią į šaulystę,
    - arba bus svarstoma galimybė kurti naują būrį ar kuopą.

„Vienas žmogus, jei jis energingas, dažnai tampa tuo varikliu, aplink kurį pradeda burtis kiti“, – sako L. Gerikas. Pasak pašnekovo, Šaulių sąjunga iš principo nestabdo iniciatyvos – atvirkščiai, ją skatina ir remia žiniomis, metodika, o kai kuriais atvejais ir materialiai. Užsienio lietuviai, jaučiantys, kad vien žodžių ir nerimo nebeužtenka, šiandien turi labai konkrečią, valstybės pripažintą ir integruotą galimybę veikti Lietuvos šaulių sąjungoje, kad ir kurioje pasaulio šalyje jie gyventų.

Medijų rėmimo fondo (MRF) remiamas projektas „Pasaulio lietuvių informacinio atsparumo ir pilietinio pasirengimo didinimas: „Atspari diaspora – stipri Lietuva“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.